

Naročnina mesečno 30 din, za inozemstvo 50 din — nedeljska izdaja celoletno 96 din, za inozemstvo 120 din. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate. Podružn.: Jesenice, Kranj, Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana. Telefon 4001—4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Abbonamenti: Mese Din 30; Estero, mese Din 50; Edizione domenica, anno Din 96; Estero Din 120. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti; 10.349 per le inserzioni. Filiali: Jesenice, Kranj, Novo mesto.

SCLOVENECE

Posvet na Brennerju - začetek nove dobe v sedanji vojni Po zmagi na Kreti je končana vojna na Balkanu in začenja se novo poglavje evropske politike

Duce in Hitler sta se sešla na Brennerju. Ta novica je včeraj zajela ves svet. Dejanja in uspehi držav osi so zavzeli tolikšen obseg in pomen, da danes prislukne ves svet, kadar se razširi novica o razgovorih med voditeljema, ki oblikujeta novo obličje Evrope.

Zadnjič sta se oba voditelja sešla tedaj, ko je vsa teža vojne slonela na Italiji in je Anglija gradila načrte na trenutne uspehe. Na binkoštni ponedeljek pa sta zamogla oba voditelja potegniti sijajno zmagovito črto pod vojne pohode in dogodke letošnje pomladi. Zmaga osi na Balkanu in v Afriki ter na morjih Atlantika so tolikšne, da se zamore Evropa mirno začeti urejati v ozračju in po smernicah novega reda v Evropi.

Dočim se razvijajo poteze osi v ozračju zmagovalstva, pa se mora Anglija zadovoljevati s strašnim porazom na Kreti. Le nekaj bednih beguncev se je lahko s Krete rešilo v Egipt. Angleška propaganda je razširila številko 15.000 o beguncih s Krete, toda te številke pač ne bo mogla nikdar dokazati. Toda na Kreti je imela Anglija nad 60.000 mož svoje vojske, v rokah italijanske in nemške vojske pa je ostal še ogromen plen.

Ko se med obema voditeljema na Brennerju sestavljajo nadaljnji načrti, ki so jasni, trdni in odločni — kakor je to običaj pri državah osi — pa se mora v Ameriki tisti, ki hoče še pomagati toneči se Angliji — Roosevelt — boriti za kritične, ki naj dvignejo njegov ugled na tisto višino, kakor je to potrebno angleški in ameriški hujskaški propagandi. Tako se začenja sedaj Roosevelt nazivati »Il Presidente del mondo — Predsednik sveta«.

Kakor so se na Kreti in drugod povsod razblinile sanje angleških in ameriških propagandistov, tako se bodo prav kmalu zaradi tovariškega sodelovanja med Italijo in Nemčijo razblinile tudi vse take imperialistične domišljavosti o predsedniških stoliha za ameriškega predsednika vsega sveta ali cele zemeljske oble. Evropa ima predvsem smisel za mir; državi osi se trudi ustvariti nov pravični red v Evropi. Njuni načrti so naravni in preprosti, kakor je naravno in življenjsko preprosto vse, kar storita državi osi. Zato radi prepuščata Ameriki njene smešne načrte o svetovnih predsedstvih, kakor tudi ostale domneve, ki jih je ameriški tisk razširil o razgovorih na Brennerju. Gotovo je samo to — uspeh brennerskih razgovorov bo kmalu čutila Anglija, in to je glavno.

Izreden pomen naših uspehov

Bern, 4. junija. Ip. Švicarski tisk danes največ piše o dveh glavnih dogodkih: o zasedbi Krete in o razgovorih na Brennerju.

Z zasedbo Krete je Sueški preliv prišel pod neposredno oblast bombnikov osi in kadar bodo to dopuščale toplotne razmere, bo armada v Libiji lahko sprožila svojo ofenzivo proti Nilu. Zaradi angleškega neuspeha na Sredozemskem morju je postal promet iz Sicilije v Tripolitanijo mnogo lažji.

»Gazette de Lausanne« piše, da je Italija na višku in da Bardossijev obisk v Rimu dokazuje, da je Italija prišla do velikih prednosti v Podonavju in na Balkanu, ko je vpostavila kraljevsko dinastijo v Zagrebu, obnovila Crno goro in postala gospodar nad vzhodno obalo Jadranskega morja. Dnevnik pravi, da je Italija uresničila uspehe in prednosti, o katerih ne Cavour, niti njegovi nasledniki niso sanjali.

Rim, 4. junija. Ip. Rimski politični krogi poudarjajo, da se zamore posledice razgovorov na Brennerju med Ducejem in Hitlerjem takole posneti:

Razgovor je trajal 5 ur, kar potrjuje obsežnost in važnost vprašanj, ki so bila na dnevnem redu. Kakor vedno, tako se je tudi tokrat posvet na Brennerju vršil v dobi, ki ima čisto svoj značaj v mednarodni politiki. Vsi sestanki med Ducejem in Hitlerjem so bili navadno zaključek ene politične in vojaške dobe in priprava ter začetek nove, naslednje dobe.

Jasno je, da pomeni zavzetje Krete konec vojne na Balkanu, ki se je začela dne 28. oktobra s sporom med Italijo in Grčijo in se je sedaj pozitivno zaključila. Resen in hitri sestanek med voditeljema osi je v hudem nasprotju s številnimi in teatralnimi snidenji pri sovražniku.

Bukarešta, 4. jun. Ip. Rumunski tisk objavlja danes pod obširnimi naslovi poročila o razgovorih na Brennerju.

»Ordinea« piše, da se je posvet na Brennerju vršil ob času, ko je Evropa bolj združena, kakor pa kdaj koli poprej. To urejanje in zdru-

ževanje Evrope je bleščeč dokaz tega trajnega konstruktivnega delovanja Osij za bodočnost Evrope.

Tokio, 4. junija. Popoldanski tisk na prvih mestih in z velikimi naslovi prinaša novico o sestanku med Ducejem in Hitlerjem na Brennerju in prinaša poročila iz Rima in Berlina. Ko tolmači ta dogodek list »Asahi« piše, da ni mogoče navesti polankosti o teh razgovorih, razume pa se, da je bil predmet svetovnopolični položaj, kakor tudi bodoči vojaški razvoj. Podobno pišeta tudi »Yomiuri« in »Nichi Niči«.

Sosvet Ljubljanske pokrajine na delu

Nad 100 milijonov za cestna dela — v Ljubljani pa bo zgrajenih 150 ljudskih stanovanjskih hiš

Ljubljana, 4. junija.

Včeraj dopoldne je Visoki Komisar prvič sklical svet Ljubljanske pokrajine. Navzoči so bili vsi člani sveta, posveta pa sta se udeležila tudi podprefekt comm. Bisia in pa voditelj upravnih oddelkov bivše banovine dr. Majcen.

Svet je poslušal stojič branje ukaza Duceja, s katerim so bili zastopniki krajevnih proizvajalnih panog poklicani, da so člani organa, ki je bil ustanovljen z ukazom o aneksiji.

Ko je Visoki Komisar prebral ukaz o imenovanju, se je s spoštljivo mislijo spomnil Nj. Vel. Kralja in Cesarja in Duceja, ki je izkazal toliko dobrohotne in plemenite skrbi za novo pokrajino, prav tako pa toliko zanimanja za prebivalstvo ter za njene kulturne in jezikovne tradicije.

Visoki Komisar je nato pozdravil člane sveta, ki so bili poklicani, da sodelujejo pri delu, ki ga je Vlada, katere oblasti se združujejo z onimi Visokega Komisarja, sklenila razvijati za popolno ureditev in za povečanje delavnosti v novi pokrajini Italije.

Naše delo — je rekel Ekse. Grazioli — bo usmerjeno predvsem k temu, da se dvigne in poploši blagostanje naroda, prav tako pa bo naše delo veljalo vprašanjem, ki zanimajo Ljubljano in vse ozemlje pokrajine. Visoki Komisar je ugotovil svetnikom da je lojalnost prebivalstva popolna, prav tako pa je njegov namen voditi novo pokrajino z odločnostjo in avtoritetjo, toda a popolno pravico. Izjavil je, da je tistemu, ki mu slabo gre ali pa je nesrečen, treba biti bližnji in mu pomagati.

Svet je nato začel s svojim delom ko je zaslišal obsežen in točen pregled, ki ga je podal Visoki Komisar o delih in načrtih, ki so bili do sedaj opravljeni, vse to pa naj da novi pokrajini tisto obličje, ki ga v okviru italijanske države pričakuje.

Prva skrb Visokega Komisarja, ko je prevzel nalogo Civilnega Komisarja za zasedeno ozemlje, je bila, da se uredi življenje nove pokrajine.

V kratkem roku se je urejanje življenja usmerilo v smeri ustalitve. V bodoče pa se bodo italijanske oblasti pri svojem delu ozirale tudi na to, da se za korist vsega gospodarskega življenja, potek gospodarstva čim bolj umiri in ustali, ta razvoj gospodarskega življenja pa mora biti v skladu in opri na življenje prebivalstva samega.

Visoki Komisar je podčrtal, da so italijanske oblasti, ko so prišle v naše kraje, našle le zelo majhne zaloge živil. Vsekakor je bilo treba predvsem poskrbeti za prehrano prebivalstva in Vi-

soki Komisar je članom sveta podal obsežno sliko vsega dela, ki ga je opravil, da bi se prehrana in oskrba prebivalstva omogočila in zagotovila. Vse to delo pa se je posrečilo in uredilo s trudom in s sodelovanjem ostalih italijanskih pokrajin, Ljubljana in njena pokrajina dobivata potrebno moko za prehrano prebivalstva.

Visoki Komisar je sporočil, da je samo v mesecu maju Italija uvozila v novo pokrajino 10.000 stotov moke. Kakor je Visoki Komisar že do sedaj opravil za prehrano pokrajine in njene prebivalstva ogromno delo, za katero mu bo prebivalstvo vedelo izkazovati vso hvaležnost, tako je Visoki Komisar nato razložil načrt smernic, po katerih se naj v bodoče zlasti pa v bližnjih mesecih zagotovi dovoz moke in kruha. Te smernice so njegovo delo in jih je že razdelil pristojnim oblastem. Tako bo uspešno urejeno vprašanje prehrane v bodočih mesecih.

Posebno poglavje dela Visokega Komisarja pa je bilo posvečeno vprašanju cen. Nadzorstvo nad izvajanjem uredb o cenah bo strogo in Visoki Komisar poudarja, da bo kar najstrožje postopal proti kršilecem uredb. Nadzorstvo nad cenami že izvajajo posebni tehnični organi, ki so bili imenovani, drugi pa bodo še imenovani, prav tako pa bodo ustanovljeni uradi, če bo to zahtevala potreba. V okviru prehrane spada tudi vprašanje oskrbe prebivalstva z mesom, s tem v zvezi pa je treba tudi urediti vprašanje, kako ohraniti stanje živine in goveda v pokrajini.

Ko je Visoki Komisar Ekse. Grazioli končal svoj prvi del poročila, so se nekateri člani sveta udeležili razprave o nekaterih vprašanjih.

Visoki Komisar je nato nadaljeval svoje obširno poročilo in je navzočim obvestil o vsem veličastnem načrtu javnih in cestnih del. Ta dela je zaukazal Duce in prav kmalu se bodo začela dela v novi pokrajini izvajati. V naši pokrajini je treba urediti in izvesti pravilni ustroj cest in za

cestna dela je določen zatek nad 30.000.000 lir (nad 100.000.000 din) in ta izredno velika in pomembna dela bodo omogočila nov razmah pokrajine in novo delo in nove uspehe za prebivalstvo.

Ekse. Grazioli je nato pojasnil, kako se bodo postopno izvedla potrebna dela pri bolnišnici v Ljubljani. Ljubljanska bolnišnica naj dobi take naprave in take pogoje za svoje delo, kakor to zahteva zdravstveno stanje prebivalstva in kakor to zasluži kulturna in civilizacijska stopnja Ljubljane. Prav na isti način bodo z isto skrbjo ter po istem načinu opravljena druga stavbna dela, predvsem pa se bo s potrebnimi stavbami izpopolnilo naše vseučilišče.

Proučevati so začeli na Visokem Komisarjatu tudi načrt, kako zgraditi 150 ljudskih hiš, v katerih bi naj našle stanovanja tiste potrebne družine ki morajo sedaj v zelo neugodnih pogojih in okoliščinah stanovati po barakah. Ekse. Grazioli se je tudi dotaknil vprašanja del na ljubljanskem gradu. Vsa ta dela se naj izvedejo tako — med drugimi stavbnimi deli v Ljubljani — da bo zamogla Ljubljana postati važno tujskoprometno središče.

Rektor univerze dr. Slavič in drugi člani sveta so tudi govorili o javnih delih in so Visokemu Komisarju izrekli hvaležnost prebivalstva za takojšnje plemenite Ducejeve odredbe.

Vsi navzoči so se zelo zanimali za hiter razvoj vseh del, ki jih je Visoki Komisar razvil, da bi se povečale industrijske možnosti Ljubljanske pokrajine. Prav mnogo se je govorilo o bodočnosti vseh teh del, v zvezi s tem pa se je govorilo o položaju bankarstva in zavarovalništva. S tem v zvezi je Ekse. Grazioli poudaril, da je njegov namen pospeševati turizem in tujski promet, ki naj pokaže svojo življenjsko silo na ljubljanskem velesejmu, ki bo tudi letos. Ko je podal še kratek pregled o delu, ki ga opravlja italijansko-nemška komisija za izmenjavo blaga, je Ekse. lenca Grazioli zaključil svoje poročilo.

Nato je želel govoriti dr. Natlačen, bivši ban, ki se je Visokemu Komisarju prisrčno zahvalil za zanimanje, ki ga je ob vsaki priliki pokazal za slovensko prebivalstvo. Izjavil je da bosta Ljubljana in pokrajina vedeli popolnoma in z vso hvaležnostjo ceniti Ducejevo skrb in zanimanje za novo pokrajino.

Naši bombniki napadajo oporišča v Tobruku

Rim, 4. junija. Ip. Uradno poročilo št. 364 glavnega stana italijanskih vojnih sil se glasi: Ponoči so naša letala bombardirala letališča na Malti.

Severna Afrika: Bombniki so nadaljevali s svojimi napadi na oporišče v Tobruku. Bombe so zadele baterije in zasidrane ladje. En parnik je začel goreti, neki drugi parnik pa je bil napaden in zažgan vzhodno od Tobruka. Nad Sollumom so naša lovška letala sestrelila dve sovražni letali vrste »Hurricane«. Protiletalsko topništvo je sestrelilo en sovražni bombnik. V noči na 3. junij je sovražnik izvedel letalski polet na Bengazi.

Vzhodna Afrika: Naše posadke in

naše hitre kolone so povsod trdovratno branijo. V pokrajini Gala in Sidamo delovanje topništva ob reki Omo in Bottego.

Predsednik albanske vlade na kraju slave

Tirana, 4. junija. Ip. Predsednik albanske vlade Verlaci, predsednik vrhovnega fašističnega korporacijskega sveta Toçi in ministra Vroni in in Bech in podtajnik albanske fašistične stranke Kolte so v spremstvu italijanskih in albanskih osebnosti odšli obiskat koto 731 in samostan, kjer je bil zadan Grčiji odločilni udarec.

Moskva ne želi več zvez z bivšo grško vlado člani bivšega jugoslovanskega poslanstva so odšli iz Moskve

Moskva, 4. junija. Sovjetski zunanji komisar je sporočil bivšemu grškemu poslaniku v Moskvi, da sovjetska vlada ne vidi več potrebe nadaljevati diplomatske zveze z grško vlado, ki je zapustila svojo državo ter je izgubila suverenost. Podobno, je sovjetska vlada sporočila bivšemu norveškemu, belgijskemu in jugoslovanskemu diplomatskemu zastopstvu, naj zapuste Sovjetsko Rusijo in so ti že zapustili sovjetsko prestolnico; v kratkem bo zaproseno tudi bivše grško diplomatsko zastopstvo, naj zapusti Moskvo.

Moskva, 4. junija. Zvedelo se je, da so člani bivšega jugoslovanskega poslanstva z opolnomočenim ministrom Gavrilovičem na čelu zapustili

sovjetsko prestolnico in odpotovali proti Ankari. Popoldne so morali oditi tudi člani bivšega belgijskega poslanstva. Oni so se odpeljali proti Vladivostoku, odkoder bodo šli v Zedinjene države.

Madžarski in romunski poslanik v Zagrebu

Zagreb, 4. jun. Ip. Včeraj zjutraj je prišel v Zagreb novi madžarski poslanik. Prvi madžarski poslanik v Zagrebu se imenuje Franz pl. Maroszy. — Včeraj je romunski poslanik Buzdugan izročil poglaviniku svoja poverljiva pisma.

Ob Visokem Komisarju Ekse. Grazioliju v sredis zbrani z leve na desno: podprefekt Bisia, Ivan Pucelj, dr. Marko Natlačen, dr. Matija Slavič, Fr. Heinricher, dr. Stanko Majcen. — Zadaj od leve na desno: Karel Rogina, dr. Jože Lavrič, Lojze Sitar, dr. Iv. Slokar, dr. Vl. Valentič, dr. Jože Basaj, inž. Pirkmayer Milko, Albin Smerbolj, Karel Kavka in Rudolf Krušec.

Madžarski predsednik vlade na uradnem obisku v Rimu

Večno mesto je priredilo madžarskemu gostu izredno lep sprejem

Rim, 4. junija. Ip. Predsednik madžarske vlade in zunanji minister Ekse. de Bardossy je danes dopoldne ob 9.30 dopotoval na uradni obisk v Rim. Pred prihodom vlake so se na postaji Ostia v Rimu zbrali odličniki, člani vlade, člani vodstva stranke, zastopniki držav trozveze, na peronu pa je bila postavljena častna četa. Vsa postaja je bila v italijanskih in madžarskih zastavah, poleg tega pa tudi okrašena s cvetjem in zelenjem. Malo pred prihodom vlake je prišel na postajo Ostio Duce sam.

Prisrčen pozdrav z Ducejem

Ko se je vlak z odličnim gostom ob 9.30 ustavil, je Duce z zunanjim ministrom grofom Ciano prisrčno pozdravil de Bardossya, ko je izstopil iz svojega voza. Pozdrav med Ducejem in med madžarskim predsednikom vlade je bil kar najbolj prisrčen. Takoj nato so se Bardossy prisrčno pozdravil tudi s zunanjim ministrom grofom Ciano.

Duce je nato predstavil predsedniku madžarske vlade nazočne visoke italijanske osebnosti, potem ko je de Bardossy predstavil predsedniku italijanske vlade osebnosti iz njegove spremstva. Z vsemi člani spremstva se je pozdravil tudi zunanji minister grof Ciano. De Bardossy se je prisrčno pozdravil tudi s tajnikom stranke, z državnimi podtajniki pri predsedstvu vlade, v vojnem ministru, pri mornarici, pri letalstvu in pri ljudski kulturi. Prav tako je pozdravil guvernerja mesta Rima, prefekta, zveznega tajnika in poveljnika ozemeljske obrambe v Rimu. Preden je stopil v dvorano fakalnice, je Bardossy pozdravil tudi diplomatske zastopnike držav trozveze, ki mu jih je predstavil madžarski poslanik v Rimu Villan.

Pozdrav rimskega ljudstva

Skozi dvorano fakalnice je Bardossy odšel s Ducejem na trg pred postajo, kjer ga je pozdravila ogromna množica ljudstva, ki se je zbrala, da bi predsedniku vlade zaveznice države izkazala svoje spoštovanje in ljubezen. Množica je zlasti navdušeno vzvikala Duceju in njegovemu gostu. Pozdravljanje in ljudske manifestacije so trajale več minut.

Duce med navdušeno množico

Nato so pred stopnišče zapeljali avtomobili, v katere so vstopili Bardossy s grofom Ciano in spremstvom in ves sprejem je končal med pozdravljanjem množice po ulicah proti Villi Madami. Duce je pa ostal pred postajo, dokler se niso vsi gostje odpeljali. Sele nato je sedel v svoj

Bivši cesar Viljem II. umrl

Amsterdam, 4. junija. Ip. Bivši nemški cesar Viljem II. je danes dopoldne ob 11.30 umrl v svojem gradu Doornu na Nizozemskem.

Friedrich Wilhelm Viktor Albert se je rodil 27. januarja 1859 v Berlinu kot najstarejši sin poznejšega nemškega Friderika III. in njegove soproge Viktorije, hčerke angleške kraljice Viktorije. Viljem se je vpisal na gimnazijo in je položil zrelostni izpit na gimnaziji v Kasselu leta 1877 in je stopil kot oficir v I. polk kraljeve garde v Potsdamu, nato je študiral dve leti na univerzi v Bonn, kasneje pa se je posvetil zopet vojaški službi. Med drugim je bil tudi poveljnik huzarskega polka cesarske garde. Istočasno se je uvažal tudi v razne panoge državne uprave. Leta 1880 se je zaročil s princezino Avgusto Viktorijo Schleswig-Holstein-Sonderburg-Augustenburg; poroka je bila 27. februarja 1881. Dne 6. maja 1882 se je rodil mlademu paru prvi sin Wilhelm, poznejši prestolonaslednik.

Po smrti cesarja Friderika je prevzel vladno v Nemčiji cesar Viljem II. na dan 15. junija 1888. Kmalu nato je sklical v Berlinu mednarodno konferenco za zaščito dela. Med to konferenco (od 15. do 29. februarja 1890) je prišlo do nasprotja med mladim monarhom in med državnim kanclerjem knezom Bismarckom. Bismarck je odstopil. Viljem II. ni hotel obnoviti socialističnega zakona, ki je potekel s 1. oktobrom 1890, bil pa je trdno namenjen, tudi z »železno pestjo« potlačiti vse morebitne revolucionarne upore socialdemokratov. Bismarcku je sledil kot državni kancler pehotni general Caprivi, leta 1894 knez von Hohenlohe-Schillingfürst, leta 1900 grof Bülow, leta 1909 von Bethmann-Hollweg, od julija do novembra 1917 dr. Georg Michaelis, nato grof Hertling in temu končno v zadnjih dneh (začetek oktobra 1918) pred ukinitvijo cesarstva Prinz Max von Baden.

Pod cesarjem Viljemom II. je bila sklenjena pogodba o Helgolandu z Anglijo leta 1890. Dne 1. januarja 1891 je bila proglašena nemška nadoblast nad vzhodno Afriko. Nemška kolonialna posest so postale sledeče kolonije: 1897 Kiaučou, 1899 Samoa, 1911 kos ozemlja severno nad spodnjim Kongom; leta 1900 se je udeležila Nemčija skupno z ostalimi evropskimi veleislami zadušitve boksarske vstaje v Pekingu, leta 1904 pa je sama zadušila vstajo Hererosov in Hotentotov v nemški jugozahodni Afriki. Medtem je stalno naraščala nemška armada in njena mornarica. Zanje večje povečanje vojske je bilo zapovedano in izvršeno leta 1913. Leta 1894 je bila uvedena dveletna vojaška služba v pehoti. Leta 1895 je bil dokončan Kaiser-Wilhelmskanal, ki je bil namenjen v prvi vrsti vojaškemu namenom. Ob novem letu 1895-96 je poslal cesar Viljem II. znani telegram predsedniku Transvaala Paulu Krügerju, ki ga je potrdil v njegovem sovražstvu do Anglije. Med leti 1886 do 1916 je bila zgrajena pod nemškim vodstvom bagdadska železnica. Leta 1911 je bila premagana nevarna maroška kriza. Obnovljena je bila trojna zveza. Pomembna je bila vojaška pogodba, ki je bila sklenjena leta 1892 med Rusijo in Francijo.

Za vladanja Viljema II. je bil sprejet zakon o invalidskem in starostnem zavarovanju 1. 1891, istega leta je izšel tudi zakon o zaščiti dela, leta 1900 je bil izdan nemški državljanski zakon.

Med svetovno vojno, ki je izbruhnila 2. avgusta 1914, je stopal cesar Viljem II. vedno bolj v ozadje. Nahajal se je v velikem glavnem stanu v Spa, ko je v Nemčiji izbruhnila revolucija. Odločil se je, da bo 10. novembra ob 5 zjutraj prekoračil nemško mejo in se postavil pod nizozemsko zaščito. Tako je ušel zahtevi po izročitvi zaveznikom, ki so to zahtevali na mirovni pogodbi. V gradu Amarongen je nato 28. novembra 1918

avtomobil in hotel kreniti proti središču mesta. Toda množica je tako navdušeno vzvikala, da se je tesno zbrala ob Ducejevem avtomobilu in avtomobil med silnim navdušenjem množice več minut ni mogel kreniti naprej.

Ob 10.30 se je madžarski predsednik vlade s svojim spremstvom podal pred grob Neznanege junaka, kjer je madžarsko zastopstvo položilo krasne vence.

Pri Kralju in Cesarju

Nj. Vel. Kralj in Cesar se izvolili sprejeti madžarskega predsednika vlade v audienco ob 11.45. Po audienca je Bardossy Nj. Vel. predstavil člane svojega spremstva, nakar je bilo na dvoru slavnostno kosilo.

Po prvi seji Sosveta

Kmalu bodo izginile vse zle posledice vojne v naši pokrajini

Na drugem mestu poročamo podrobneje o prvem sestanku sveta Ljubljanske pokrajine, ki je bil dne 3. junija. Na tem sestanku je bilo najvažnejše poročilo Vis. Komisarja o gospodarskih vprašanjih Ljubljanske pokrajine. Vojna vihra je povzročila v gospodarstvu zasekala rane, saj so bile zaradi nje pretrgane stare trgovske vezi in gospodarstvo posameznih pokrajin je bilo v prvi vrsti navezano samo nase. Gospodarstvo Ljubljanske pokrajine pa je imelo srečo, da je prišlo v sestav Velike Italije, ki se je potrudila takoj za organizacijo gospodarskega življenja v novi pokrajini. Ker so bile razmere v organizaciji gospodarstva prej pri nas drugače kot v Kraljevini Italiji, je to povzročilo mnogo dela, ki pa je že v polnem teku in kaže iz dneva v dan večje sadove.

Predvsem je Vis. Komisar poskrbel za prehrano Ljubljanske pokrajine in zlasti mesta Ljubljane. Stevilke zgornjemo pričajo, da je sedaj preskrba Ljubljane in vse pokrajine z najvažnejšim živili — vsakdanjim kruhom — zagotovljena. Pri tem je omeniti, da je prišla preskrba predvsem iz ostale Italije, ker so bile zaloge živil v Ljubljanski pokrajini iz prejšnjih časov majhne. Italija nam je iz svojih presežkov dala dovolj moke za prehrano prebivalstva. Letina je bila lani v Italiji zelo dobra in v Italiji ni bilo niti potrebno

odstopil kot nemški cesar in pruski kralj. Pozneje se je preselil v grad Doorn. Po smrti cesarice Viktorije se je poročil 5. novembra 1922 s princezino Hermينو Schönaich-Carolath.

V Doornu je živel cesar popolnoma mirno življenje zasebnika. Vse govorce, kako si je prizadeval priti znova v Nemčijo in zasedati prestol, so se izkazale kot neresnične. V javnosti se je pozneje zelo redko pokazal. Večkrat se je udeleževal kot pisatelj in objavil: »Moji predniki«, »Iz mojega življenja, 1859—1888«, »Pisma Viljema II. carju, 1894—1914«, »Spomini na Krf« in leta 1934 delo o izvoru Mohamedovega nauka s posebnim ozirom na Daljni vzhod, zlasti na Japonsko in Perzijo.

Boj proti Rooseveltovi diktaturi

Newyork, 4. junija. Predlog zakona, ki naj bi dal Rooseveltu polno moč za zasego industrijskih podjetij ter zasebne lastnine, potrebne in koristne za vojne svrhe, in ki ga je predložil vojni minister, je naletel na velik odpor v protintervencionistični skupini, na odpor, ki bo imel za posledico dolgo parlamentarno borbo preden bo dokončno odobren. Pobudo za to borbo je dal senator Wheeler, ki je opomnil kongres in ameriško ljudstvo, da bi ta predlog povečal neomejena Rooseveltova diktatorska pooblastila.

Newyork, 4. junija. Da bi simbolizirali razburkale duhove in tako ustvarile vojno psihozo, pripisujejo ameriškim vojaške oblasti sabotaži vsako nesrečo, ki se pripeti kje v Zedinjenih državah. Tako je bilo tudi z večerajšnjo letalsko nesrečo v San Diego v Kaliforniji, ko je strmoglavil velik bombnik, zgrajen v »Consolidated« za Anglijo. Zrtev te nesreče so bili štiri tehniki, ki so se nahajali v letalu. To nesrečo sedaj intervencionisti pripisujejo neznanim sabotorjem. Letalo je veljalo 250.000 dolarjev.

Washington, 4. junija. En namen, zaradi ka-

Romunija dobi korporativen parlament

Bukarešta, 4. jun. Ip. General Antonescu bo v prihodnjih dneh prenosoval svojo vladno tako, da bo na mesta generalov imenoval ministre iz vrst tehničnih in političnih osebnosti. Generali so bili ministri od januarja 1941.

Tako bo vlada imela značaj narodne unije, in sodelovali bodo lahko vsi deli in členi romunskega nacionalizma. Ko bo sestavljena ta prenovljena vlada, bodo proglašili tudi novo obliko in sestavo romunskega državnega življenja. Minister Mihail Antonescu, ki je imel v tej vladi nalogo sestaviti načrt državne prenosne, predlaga spremembo državne organizacije v tem smislu, da naj se ukine parlament in da naj se sestavi nova zbornica po načelu korporativne ureditve.

Železniški most čez Savo pri Belgradu popravljen

Železniški most čez Savo, ki ga je srbska vojska spustila v zrak, so popravili nemški pionirji v 37 dneh. Most je bil izročen prometu že v soboto 31. maja. Imenuje se most generala Wiela po poveljniku četi, ki so ta most popravile.

Kopalnice »Kod šest topola« in tudi druga kopalnica na Savi so že polna kopalcev. Na novo je že urejen tudi tramvajski promet v Belgradu. Stevilo prog je zmanjšano, prav tako je tudi izpušnih nekaj tramvajskih postaj. V glavnem je omejen tramvajski promet le na mest-

Nemško vojno poročilo: Na Kreti je bilo ujetih 8000 Angležev in zasežen ogromen plen

Berlin, 4. junija. Ip. Nemško vojno poročilo pravi:

Pri bojih na Kreti so po dosedanjih ugotovitvah ujeli več ko 8000 Britancev in okroglo 4000 Grkov. Zaplenili smo mnogo tankov in topov in velike količine streliva, opreme in živil. Letalstvo je večeraj bombardiralo industrijske naprave v grofiji Essex in v jugovzhodni Angliji.

Bojna letala so potopila trgovsko ladjo s 4000 tonami in so pred severno obalo Škotske poškodovale hudo dve veliki prevoznici. V noči na 3. junij so torpedna letala dosegla dva zadetka na večji bojni ladji.

Uspešni napadi letalstva so ponoči veljali oskrbovalnemu pristanišču Hull in pristaniškimi

napravam na angleški južni in vzhodni obali.

V severni Afriki obojestransko močno udeleževanje topništva pred Tobrukum. Oddelki nemških strmoglavcev in rušilnih letal so dne 2. junija znova napadli cilje v Tobruku, uničili so v pristanišču prevoznik parnik in dosegli zadetke na neki angleški postojanki protiletalskih topov.

Sovražnik ni niti podnevi niti ponoči priletel nad nemško državno ozemlje.

V času od 29. maja do 3. junija je sovražnik izgubil 20 letal, od tega je bilo 14 letal sestreljenih v letalskih bojih, in sicer od lovcov in protiletalskih topov, dve letali sta sestrelili dve ladji — iskalni min, ostanek pa je bil uničen na tleh. V istem času smo sami izgubili 10 letal.

Gospodarstvo

Uvoz blaga iz področja, zasedenega po nemški vojski, proti plačilu v kliringu. Za izmenjavo blaga med ljubljansko pokrajino in pokrajinami bivše banovine, ki jih je zasedla nemška vojska, je v veljavi kompenzacijski sporazum (kliring). Prizadete tvrdke dobijo informacije o določbah, ki urejajo ta predmetni sporazum pri Zbornici za trgovino in industrijo. Določbe sporazuma se ne morejo uporabiti za izmenjavo blaga, ki je bilo že plačano.

Uvoz lastnega blaga. Vse tvrdke, fizične osebe, ustanove, ki hočejo uvoziti blago, ki je bilo že kupljeno ali ki je sploh njihova last in je deponirano ali se sicer nahaja na področju bivše banovine, zasedenem po nemški vojski, se vabijo, da napravijo prošnjo za uvoz dotičnega blaga na Visoki Komisarjat po Zbornici za trgovino in industrijo. V prošnji je treba navesti vse podatke, ki dokazujejo, da je blago njihova lastnina. Predvsem naj se navede: količina blaga, vrednost, kakaj se nahaja blago na omenjenem področju, morebitni stroški, s katerim je blago obremenjeno, dali je blago eventualno delno, ali celotno plačano, ime in bivališče hranitelja, pri katerem se nahaja blago itd. Predpisano kolkovane prošnje morajo biti opremljene s točnimi in verodostojnimi listinami, v katerih se podajo vse okoliščine, potrebne za njihovo oceno.

Valutni tečaj v italijansko-švicarskem kliringu. Švicarska Narodna banka sporoča, da znaša tečaj v kliringu med Italijo in Švico 22.67 švicarskih frankov za 100 lir. V prejšnjem kliringu je znašal tečaj 22.45 frankov za 100 lir. Novi tečaj velja od 3. junija dalje.

Finsider je velika italijanska delniška družba, ki združuje vso italijansko težko industrijo in ima glavno 1800 milijonov lir ter spada tako med največje družbe v Italiji. Za leto 1940 znaša dividenda delničarjem 6.5%.

Pomorski promet med Italijo in Turčijo. Z zasedbo egejskih otokov po silah osl se bo lahko nemoteno razvijal pomorski promet med Italijo in Turčijo. To je velikega pomena, ker je bila Italija lani na prvem mestu v turški zunanji trgovini.

Fuzija v zavarovalni stroki. Z dnem 1. maja sta se zedinili zavarovalnici Jugoslavija in Zedinjena zavarovalna družba na ta način, da prevzame Zedinjena zavarovalna družba vse pogodbe Jugoslavije iz stroke elementarnega zavarovanja na Hrvaškem, razen onih polic, ki so bile izdane pri podružnici Jugoslavije v Zagrebu.

Podroben rok za zasebne nameščence na Hrvaškem. »Narodne novine« z dne 23. maja 1941 prinašajo zakonsko odredbo o odgovodi službenega odnosa in odpravninah zasebnih nameščencev. Po tej odredbi se more do 31. avgusta 1941 razrešiti službeni odnos vseh zasebnih nameščencev v odpovednem roku mesec dni, tako da ta odnos preneha zadnjega dne v koledarskem mesecu, v kolikor v zakonu ali v pogodbi ni določen krajši rok. Za odpovedi, ki so bile izrečene do 31. avgusta 1941 vključno, ne veljajo predpisi o odpravninah zasebnih nameščencev in njihovih zakonitih naslednikov.

Delitev potrošniških izkaznic v Zagrebu. Dne 24. maja so začeli v Zagrebu deliti potrošniške izkaznice. Najprej je prišla na vrsto periferija, za njo pa središče mesta.

Nemško-bolgarski inštitut za gospodarsko raziskovanje bo v kratkem odprt. Prišlo je namreč do sporazuma med Družbo cesarja Viljema za pospeševanje znanosti in bolgarsko vlado. Inštitut bo imel nemškega in bolgarskega vodjo. Znanstveno opremo bo dobavljal nemški zavod.

Bombaž v Romuniji. Po podatkih romunskega kmetijskega ministarstva je letos posejanih v Romuniji z bombažem 22.000 ha, lani samo 18.000 ha, leta 1938 je bilo posejanih samo 5051 ha.

Krediti gospodarstvu na Hrvaškem. Zastopniki denarnih zavodov na Hrvaškem so sklenili, da bodo banke dajale hrvaškemu gospodarstvu kredite do 30% njih likvidnih denarnih sredstev.

Strokovni listi na Hrvaškem. V Zagrebu še naprej izhajata Železninar, prejšnji Jugoslovanski železninar in Tekstilni vestnik, prejšnji Jugoslovanski tekstilni vestnik.

Trgovinska pogodba med Hrvaško in Nemčijo. Dodatno k vesti o zaključitvi trgovinske pogodbe med Nemčijo in Hrvaško javljajo hrvaški listi, da bo znašal v prvih štirih mesecih blagovni promet okoli 500 milj. din.

Nova zavarovalnica na Hrvaškem. Odobrena je ustanovitev nove zavarovalnice Domovina v Zagrebu z glavnico 3 milij. din, glavnico prevzame Pohit.

Razdelitev olja na Hrvaškem. Hrvaška razpolaga za tri mesece s 105 vagoni olja. Zaradi tega bo prodaja racionirana takole: potrošniki v mestih dobe po 100 gramov mesečno na osebo, v pasivnih krajih po 50 gramov, v bogatih krajih 25 gramov mesečno na osebo.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Zagrebu objavlja, da je pooblaščen sprejemati poslovno gotovino gospodarskih podjetij na osnovi zakonske odredbe d 30. aprila 1941. Ta gotovina je oproščena vseh izplačil vezav.

Od Dobre na nemško-hrvaški mejli pa do Zagreba se hitro gradi dvotirna železnica, poroča »Nezavisna država Hrvatska«.

Zidovski znaki v Zagrebu. Delitev židovskih znakov v Zagrebu je končana. Skupno je bilo v Zagrebu 8860 židov.

Rim, 4. junija. V nagovoru, ki ga je imel novozelandski ministrski predsednik na Novo Zelandijo iz Kaira, je povedal svojemu narodu, da so novozelandske izgube velike. Da zmanjšata mučen vtis, ki ga je naredila ta novica, sta si gen. Wavell in sir Cecil Newell izmenjala brzojavke o odličnem in junaškem zadržanju novozelandskih čet na Kreti.

Dolenjska in Novo mesto

Novo mesto, 3. maja.

Še nikoli v svoji zgodovini Ljubljana in Dolenjska nista bili v tako usodni medsebojni zavisti, kakor v današnjih dneh, ko se je Ljubljana znašla na periferiji Ljubljanske pokrajine in kot svojo, če že ne edino, pa vsaj najmočnejšo gospodarsko in kulturno zaledje ohranila malone le Dolenjsko, ki se je doslej večkrat na glas pritožila, da s strani centrale in prestolnice prebivalstva ni bila v zadostni meri upoštevana in da je bila pri našem dosedanjem gospodarskem in kulturnem ustvarjanju le premnogokrat prezrta.

V teh časih bi bilo nesmiselno načenjati vprašanje ali in koliko so ti očitki upravičeni, kje in na kom leži krivda, da Dolenjska v gospodarskem in kulturnem oziru ne predstavlja tistega, kar bi morala in mogla. Koristnejše in nujnejše je začeti z razmišljanji, kako zamujeno popraviti in najti načinov, ki bi pripomogli k večji povezanosti Ljubljane z Dolenjsko, kar bo koristilo obojema. Ljubljana bi kot središče z boljše urejeno Dolenjsko dobila vsaj skromno nadomestilo za izgubljeni dosedanje večje in urejenejši zaledje, Dolenjska pa bi z novimi žilami, ki bi jo vezale s središčem, sprejemala in oddajala moči, ki bi ji pripomogle do novega in boljšega življenja.

Kar smo povedali o Dolenjski, velja seveda v prav taki meri tudi za Novo mesto in njegovo bližino in daljino okolico, ki ji bo v življenju Ljubljanske pokrajine odmerjena neprimerno važnejša vloga, kakor ji je bila odmerjena doslej, saj se je Novo mesto kar čez noč znašlo v povsem novem položaju, ki mu je prinesel čast drugega največjega mesta našega teritorija in odlični pomen kot drugega gospodarskega in kulturnega središča slovenskega ozemlja, kolikor ga je bilo priključeno italijanskemu kraljestvu.

Nova italijanska uprava v naših krajih z Eksc. Visokim Komisarjem na čelu je že dosedaj pokazala polno razumevanje, ki ga ima za potrebe našega gospodarskega in kulturnega življenja. Gospodarski ukrepi, ki so bili doslej izvršeni in ki so napovedani, in vzorna skrb, ki jo je ta uprava pokazala za naše kulturno življenje, našo trditve potrjujejo. Seveda bi bil greh nad našim gospodarskim in kulturnim življenjem, če bi se vdali misli, da bo vse storila italijanska oblast in da smemo Slovenci s prekrižanimi rokami počivati in samo čakati, da drugi vse potrebno storijo. Nasprotno, sami moramo zgrabiti za trdo delo in s tem dokazati, da smo skrbni in podporni ne samo potrebni, marveč tudi predvsem vredni.

To pa naj bi dokazali zlasti s takim delom, ki bi premostilo prepeke, ki zevajo med Ljubljano in njenim dolenjskim zaledjem in ki bi obe strani tako povezalo, da ne bi bilo več močnega vedeti, kdo daje in kdo sprejema in bi vsemu našemu prebivalstvu, podeželju in meščanu dalo zavest, da drug brez drugega ne moreta živeti in da sta med seboj usodno povezana.

Trenutno je za obe strani najaktualnejše gospodarsko vprašanje, na katerem sta obe strani enako zainteresirani. Ljubljana se danes zaveda, da je glede prehrane prvenstveno navezana na Dolenjsko, ki je s svoje strani z novimi razmerami toliko pridobila, da ji je v veliko Ljubljano zasiguran stalni trž, ki ji bo mogel z dobrimi cenami odkupiti vsako količino produktov, ki jih domači konzum more pogrešati, česar Dolenjska doslej ni imela, saj je bilo tudi za dolenjskega kmeta najtežje vprašanje stalnega trga in dobrih cen, kar mu je sedaj zagotovljeno. Ne bo pa v tem oziru popolne zadovoljnosti, če ne bosta obe strani vse svoje umske in gmotne moči zaposlili pri povečanju kmetijske produkcije Dolenjske, saj dosedanja njena produkcija ne more povsem kriti potrebe trga, kmet sam pa si bo svoje gospodarsko življenje mogel popraviti ne le z dobrimi cenami, marveč tudi z večjo produkcijo, ki je torej danes osrednji problem na eni strani prehrane našega mestnega prebivalstva in izboljšanje gospodarskega položaja našega kmeta na drugi strani. Pri reševanju tega vprašanja bi sedaj mesto in dežela morala zastaviti vse svoje sile, da bi ga tako bilo mogoče zadovoljivo rešiti za obe strani. S tega vidika gledano je Dolenjska za naše življenje dobila povsem nov pomen in se znašla v novih razmerah, ki ji morejo v vztrajnem delom za dolgo bodočnost zagotoviti boljše gospodarsko in s tem tudi kulturno življenje.

Italijanska oblast je z dosedanim delom pokazala, da je z njene strani naše kulturno življenje zagotovljeno. Lahko torej rečemo, da bo Ljubljana, če se smemo tako izraziti, ostala naš slovenski kulturni producent. Kulturnega producenta bomo torej imeli, nastaja le vprašanje, če bomo imeli tudi svojega kulturnega konzumenta. Slovenci smo se pod prejšnjimi razmerami smeli pohvaliti, da je naša kulturna produkcija imela dovoljno številno odjemalcev. Z novimi razmerami je Ljubljana izgubila svoje najmočnejše kulturno zaledje, ki je jamčilo za dovolj velik odjem vse ljubljanske kulturne produkcije. Sedaj ji je ostala Dolenjska, ki vse do danes v odjemanju kulturnih dobrin ni igrala odlične vloge. Vse to je sedaj do temeljev spremenjeno. Kolikor bo Dolenj, jemala, toliko bo

Ljubljana v tem oziru mogla producirati. Tako se nam tudi tukaj odpira obirno, doslej še neobdelano področje, ki bo moglo vsaj v skromni meri nadomestiti ono, kar smo izgubili. Če bomo s trdim delom znali tudi tukaj uspeti, si bomo s tem v dobri meri zagotovili dokaj sigurne pogoje za naše neokrnjeno kulturno življenje.

Zadnjih deset let je v našem življenju vprašanje turizma igralo dokaj veliko vlogo in izgleda, da Slovenci na turizmu ne bomo smeli nikoli pozabiti, če bomo hoteli nekoliko boljše živeti in če bomo hoteli našemu gospodarskemu in kulturnemu življenju uslužiti vse vrednote, ki jih hranita naša zemlja in naš narod. Zato tudi v teh razmerah ne smemo pozabiti našega turizma, ki se bo odslej moral usmerjati skoraj izključno na Dolenjsko.

Šport

Pokalna tekma Slavija : Grafika

Po dolgem odmoru nastopi Slavija spet v javnosti. Igrala bo pokalno tekmo z Grafiko. Bo to derby dveh izenačenih moštev, kateri razpolagata s prav dobrimi in tehničnimi igralci. Slavija bo nastopila v ojačeni postavi z znanimi igralci, kakor so: Sajovic, Prelovskec, Krzan in Zadel ter ostali, kateri nam bodo presrečni, da bo ta tekma zanimiva in na dostojni višini. Tudi v moštvu SK Grafike je dosti dobrih igralcev, ki so rutinirani in v stalni formi. Tekma se bo vršila v nedeljo, dne 8. junija ob 17 na igrišču Mladike na Kodeljevem.

Vabimo vse prijatelje nogometa, da si ogledajo to zanimivo pokalno tekmo, obenem pa da vidijo napredek in delo mladih in agilnih Slavijancev. Tekma se vrši ob vsakem vremenu. Vstopnina bo minimalna.

SK Slavija. V petek, 6. junija se vrši v klubski sobi obvezan sestanek za vse aktivne člane. Važno zaradi nedeljske prvenstvene tekme s Hermesom in pokalne tekme z Grafiko. Prosim vse točnosti! — Tajnik.

Plavalni tečaj na Iliriji. Ljubljanska plavalna šola na kopališču SK Ilirije razpisuje za mesec junij svoj prvi letošnji plavalni tečaj za šolsko mladino. Vpisovanje v tečaj je na kopališču SK Ilirije do 7. junija v dopoldanskih in popoldanskih urah. Tečaj prične 9. junija ob 9. uri dopoldne. Tečajniki morajo za vpis izpolniti posebne prijavnice, ki morajo biti podpisane od staršev. Prijavnice se daje na kopališču SK Ilirije. Tečajniki bodo pripuščeni v tečaj šele po predhodnem zdravniškem pregledu, ter bodo tudi kasneje pod stalnim zdravniškim nadzorom. Vpisnina v tečaj znaša din 20, vsakokratna vstopnina v kopališče 1 din.

Italijansko nogometno prvenstvo. Tekme za italijanski pokal so se v nedeljo nadaljevale, in sicer že v semifinalu. Z veliko nestrpnostjo in razburjenjem je italijanska športna javnost pričakovala rezultate polfinala, ki naj določijo oba finalist, toda do končne odločitve še ni prišlo. V prvem srečanju je Venezia zopet opravila velik sloves, ki si ga je priborila v teku letošnjega tekmovalja ter utrdila zlasti z zmago nad Bologno. V nedeljo je na domačih tleh porazila še enega prav tako nevarnega nasprotnika. Rimski Lazio je izgubil tekmo v Benetkah z 1:3 ter tako izpadel iz tekmovalja, dočim se je Venezia kvalificirala za finale. Neodločena pa je ostala druga semifinálna tekma med Romo in Torino. Srečanje je bilo v Turinu ter se je končalo 1:1, četudi je bilo podajljano. V četrtek, 5. junija, bo ponovno srečanje, ki bo trajalo 90 minut ter se bo tedaj odločil drugi italijanski pokalni finalist. — V »B« diviziji se bliža prvenstvo h koncu. Prvenstvo si je zagotovila že Liguria iz Genove, ki je z zadnjo zmago nad Sieno zasedla prvo mesto na tabeli ter se kvalificirala za vstop v »A« divizijo in s tem za borbo za italijanski pokal.

Iz italijanske lahke atletike. Na nedeljskih lahkoatletskih mitingih v Neaplu in Palermu so bili postavljeni sledeči rezultati: Skupina A v Neaplu: 100 m Di Rosa (Gil Salerno) 11,9; 400 m Cuomo (Guf Napoli) 54, 800 m Salvio (Guf Napoli) 2:07,8; 1500 m Panico (Guf Napoli) 4:29,9; 110 m zapreke Rattotti (S. Atl. Napoli) 18 sek.; 5000 m Chiacchio (S. A. Napoli) 16:49; 10.000 m Ercolano (S. A. Napoli) 35:10,2; daljava Siglari (Guf Reggio Calabria) 5,95; višina Braione (Gil Salerno) 1,65; kopje De Salvi (Guf Napoli) 52,24; disk Minafra (S. S. Napoli) 35; stafeta 4x100 m (Guf Napoli) 45,8; hoja 10.000 m Mussolini (Guf Reggio Calabria) 54:38,8. — V Palermu je tekmovala skupina C z rezultati: disk Rotini (Gil Salerno) 36,09 — nov sicilski rekord; kopje Rinaldi (Catania) 45,30; 100 m Campagna (Catania) 11,5; 110 m zapreke Spano (Palermo) 17,7; 400 m Di Martino (Palermo) 52,9; 800 m Patane (Messina) 2:9,6; 1500 m Gullotta (Calabria) 4,42; 5000 m Di Mauro (Catania) 16:2,8; 10.000 m Cannarella (Siracusa) 31,46; višina Guarneri (Messina) 1,75;

Glavni dosednji turistični okoliši so izven Ljubljanske pokrajine. Ljubljanskemu turističnemu svetu so dosedanje glavne postojanke zaprte, ostala mu je le Dolenjska, ki je doslej bila pozabljena in zanemarjena. Dolenjska hrani toliko naravnih krasot, da upravičeno upa, da se bodo v njo sedaj zatekali naravnih krasot in počitka željni meščani, ki bodo našli vse, kar jim srce in duša zaželi. Na široko se na Dolenjskem odpirajo vrata tudi kulturnemu turizmu, saj hrani vprav ta del naše domovine toliko kulturnih in zgodovinskih vrednot, da bi morali semkaj prihajati prav vsi, ki se želijo ob starih zgodovinskih in umetnostnih spomenikih ter narodni folklori kulturno obogatiti. Oba turizma, zlasti pa kulturni, bosta pomagala k zblizanju mesta in podeželja, kar bo olajšalo delo za gospodarstvi in kulturni dvig Dolenjske in jo duhovno okrepilo. Duhovna okrepitev pa nam je danes silno potrebna.

Preropenje sveta

Vse stremi za tem, da bi dobili nov svet, nov red, preropenje svetov. Dolga je vrsta besed o ljubezni in miru in ponižnosti in hrabrosti in precej brezupno se izprašujemo, kje naj bi prav za prav začeli.

Na vprašanje kje imamo le en odgovor: od znotraj. Malo zaleze zunanja dresura, mnogo obnovitev duha. Telo ostane isto, a v tem telesu biva preropena duša. Oči so iste, toda duh, ki gori za temi očmi, je postal drugačen. Ista so usta, a iz njih se oglašajo novi človek.

Ze na ravni naravnega razvoja se more spreminjati duh človeka. Po kakem pretresljivem doživljanju se utegnemo kar mahoma spremeniti. Kakšne spremembe svojega duha doživljamo vsi med svojimi 15. in 40. letom! A ta rast napreduje počasi in le s koraki in od spoznanja do spoznanja, od doživljanja do doživljanja. Kolikokrat pravijo: »Zdaj se mi je pa lučka posvetila!« Le da časih prav dolgo traja pot od ene luči do druge. Prav za prav ne bi smel človek za svoje preropenje in preropenje sveta nič drugega početi, ko da pusti, da se mu vse misljenje prepoji s lučjo. Tako se človek preraja v novega človeka, tako postaja resničen kristjan, kar se pravi, da vidiš s Kristusovimi očmi svet, Boga, bližnjega, lastnu in sploh vse.

Ce pa spremeniš svoje misljenje po načinu Kristusovega gledanja, potem postaneš sam po sebi drugačen. In ko vidimo vse v novi luči, se ta luč izraža tudi v našem delovanju. Ali niso vse naše ceste polne izgubljenega človeštva? Ali jih ni med nami na tisoče, ki preklinjajo Boga, ker ga ne poznajo, ker si niso oskrbeli luči v svojega duha? In je vendar toliko poštenih iskalcev, ki hočejo ven iz teme v luč — pa ne vidijo in ne opazijo luči. Noč je pa že tako temna, da je že sveta in daleč vidna. Zatorej vse govorenje o kraljestvu božjem ne zaleže nič, če tega kraljestva božjega nečemo sami videti. Ali nimamo pri nas povsod polno znamenj s križi in kapelic in cerkv in smo imeli prosvetna društva in verska društva in — in kaj? Ali nas ni že v dno srea zabeležilo in nas še od časa do časa zabeleži, ko slišimo od teh svojih vernih ljudi to in ono, da so storiili stvari, ki so naravnost pozanske? Cenu je bila vsa tista luč, ko smo pa rajši gledali v temo? Saj je resnica le ta, da — če bi si sezidali na slehernem križišču posebno cerkev in če bi ne imeli kraljestva božjega v sebi, bi bil vse denar za cerkve na slepo zavržen denar. In če bi segali zvoniki cerkv v vseh mestih tja do oblakov, pa če bi naša človečnost ne presegala misljenja in delovanja tistih, ki so brez vere, potem bi postali zvoniki naši tožniki. In če bi zvonovi po desetkrat na dan zazvonili: »Beseda je meso postala...«, pa če Beseda ne bi postala meso v nas samih, v našem življenju in delovanju, potem nam je zaman pričakovati boljših ljudi in boljšega, preropenega sveta.

Vendar upamo, da vse tisto dobro, kar vsebuje, vendarle ni mrtvo. Res je, da je zlo jako žilavo, toda dobrina je še bolj žilava. Vprav zato moramo verovati v tisto, kar je v človeku dobrega. Ne smemo verjeti, da so tisti, ki so podpisali odpad od vere, tudi že pozabili na Boga in vero! To so le ljudje, ki so iz kateregakoli vzroka zaprli vrata za seboj, jih zaklenili in vrzli ključ stran, češ, proč z vero! A s te stvarjo ne gre tako brž. Saj, zakaj pa zmeraj govorijo le o naših grehih? Ker sami niso mirni, ker je v njih še zmeraj glas, ki jih vabi in kliče! Ko bi imel sleherni od teh poleg sebe človeka, da bi mu dal spet v roke ključ, ki ga je vrzel proč! Bog je dober. Zato bodimo dobri tudi mi. Tudi v teh časih, da bo svet preropen, da bo preropeno tudi naše ljudstvo!

da se že sedaj nasade cvetni grmi ali kaj podobnega.

Ljubezen Ljubljancem do narave je nepremagljiva. To smo videli o binškošnih praznikih. Iz razkošja izletnih točk, ki so Ljubljancem v sedanjem času še ostale, naj omenimo samo lški Vinigar, Orle, čudežne kraje Dolenjske tja do Bele Krajine, pa zopet Notranjsko z vrbniskimi in polhograjskimi skrivnostmi. Zdi se, da prav za prav šele v sedanjih časih odkrivajo Ljubljanci lepote Notranjske in Dolenjske. O binškošnih Ljubljancih niso bili razočarani. Kamor koli si zašel, povsod si srečal znance iz Ljubljane, toda na Tržaški, lžanski in Dolenjski cesti si v nedeljo, še bolj pa v ponedeljek zvečer srečaval dolge vrste kolesarjev, pešcev, polne avtobuse, na kolodvorih pa prav tako pregoste skupine izletnikov.

Zastrupljenje z radijem

Vsaki človek ima v svojem telesu zelo majhno količino radija. Dobiva ga s hrano, s piščajo in z dihanjem. Ta količina pa je res zelo majhna. Znaša komaj 1/100.000.000 grama, kljub temu pa jo je mogoče izmeriti. Človek lahko po najnovejših ugotovitvah prenese še stokrat toliko radija. Težja količina radija je za človeški organizem že škodljiva, v večji meri pa smrtno nevarna. Večja količina radija namreč zastrupi kri in človek lahko, če radija ni preveč, še ozdravi; če pa ga je nad določeno mero, mora umreti.

Kadar kupujete

ASPIRIN

tablete, ne pozabite pogledati, da li vsak zavitek in vsaka posamezna tableta nosi "Bayer"-jev križ, ki ga mora imeti. Ni namreč Aspirina brez "Bayer"-jevega križa.

Italijanščina brez učitelja

30

V naslednjem Vam podajam nekaj stavkov z glagoli z dajalniškim povratnim zaimkom in z dvema zaimkoma pri glagolu. Prevedite jih tudi pismeno v svoj zvezek:

Perché non ti lavi le mani? Perché non te le lavi? Comprati un dizionario? Voglio me lo comprare, ma non è ancora uscito. Facci un piacere? Ve lo fo volentieri.

Česal si je [imperfetto] lase. Česal si jih je. Zakaj si ne osnaži zob? Mora si jih osnažiti. (Pozor: oba zaimka za nedoločnik!). Kdaj si boste obrili brado? Obril si jo bom jutri. Umijem si obraz z gobo.

Nekaj neznanih besed:

uscire — ven iti, iziti
dovère — morati,
dève — mora.

Kje stoji povratni zaimek?

Mesto nepoudarjenega povratnega zaimka je pred glagolom. Za glagol stopi (kakor tudi nepoudarjeni osebni zaimki) v tehle primerih:

1. Nedoločnik: pentirsi, lavarsi.
2. Velniki: Pentirsi! Lavati! — Pentiamoci! Lavamoci! — Pentitevi! Lavatevi! — Toda v 3. osebi ednine in množine stopi spet pred glagol: Si penti! Si lavi! — Si pentano! Si lavino!
3. Gerundij: Pentendosi, lavandosi.
4. Pretekli deleznik: Pentitosi, lavatosi.

Dvoje važnih opozoril.

Povratni glagoli tvorijo sestavljene čase brez izjeme le z essere, nikoli z avere, na primeri:

Passato remoto — (sestavljene dovršni) pretekli čas

(io) mi sôno lavato (-a)
(tu) ti sei lavato (-a)
(egli) si è lavato
(essa) si è lavata
(noi) ci siamo lavati (-e)
(voi) vi siete lavati (-e)
(essi) si sôno lavati
(esse) si sôno lavate
(jazz) sem se umil (-a)
(ti) si se umil (-a)
(on) se je umil
(ona) se je umila
(mi) smo se umili (-e)
(vi) ste se umili (-e)
(oni) so se umili
(one) so se umile

Pazite, da se deleznik ravna po spolu in številu osebka: lavato in lavata, lavati in lavate!

Druge važne opozorilo je, da niso vsi slovenski povratni glagoli tudi v italijanščini povratni, — in obratno: tudi vsi italijanski povratni glagoli niso povratni v slovensčini: bati se — temere (brez si), toda: vstati — levarsi, alzarsi (s povratnim zaimkom si!).

Ključ k vajam v 29. nadaljevanju.

Obklej (= ob kateri uri) vstajam? Vstajam pozno. Kdaj se boste umili to jutro? Ne bomo se še umili. (Ali) se češete? Kdor mnogo govori, se pogosto zmoti. On se je zabaval s svojimi sinovi.

Come si chiama questa via? Non si alzerà ancora. Domani si sveglierà assai tardi. Non mi ricordo più. Lavatevi! Non si diverte molto in città.

Iz reprezentativne razstave moderne slovenske umetnosti v Jakopičevem paviljonu

Maksim Sedej: Interier

Maksim Sedej se je rodil leta 1909. na Dobrave pri Zireh. Umetniški akademijo je končal v Zagrebu (prof. Bečić in prof. Tartaglia), spopolnjeval pa je svoje študije v Italiji in Parizu. Razstavljal je v Ljubljani, Mariboru, Celju, Zagrebu, Beogradu, Rimu, Milanu, Saarbrückenu, Metz in 1940 na razstavi Biennale v Benetkah. Njegova dela se nahajajo v galerijah v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu.

Sedejev figurativni slog je v našem slikarstvu čisto samosvoji in nima z impresionizmom skoraj nič skupnega: Sedeju je glavno izhodišče

Vrsta stiških opatov

Plodno delo slovenske univerze se kaže predvsem v disertacijah, ki jih pišejo njeni učenci, naši mladi znanstveniki. Tako je te dni izšla zopet razmeroma obširna disertacija dr. Mikuža Metoda pod naslovom *Vrsta stiških opatov*, ki je samo en del celotne zgodovine stiškega samostana ter zato nosi podnaslov *Doneski k zgodovini stiške opatijske*. Je to prva disertacija iz slovenske cerkvene zgodovine na naši univerzi ter kot tako, ki odkriva zgodovino ene naspomembnejših cerkvenih ustanov v slovenski preteklosti z velikim vplivom na celotno javno življenje, zanima tudi vsakega ljubitelja domače zgodovine. Razprava je tako tudi odsev slovenske zgodovine ter bežen pregled skozi 800 let ob tako važni kulturni in cerkveni ustanovi kot je Stiška opatija, ki je bila slovesno potrjena 8. julija 1136. leta, torej deset let po ustanovitvi cisterjanskega reda, še za življenja ustanovitelja sv. Bernarda, ki je ustanovil prvi samostan v Morimundu leta 1126. Iz tega samostana so prišli mnogi v Reia pri Gradcu (1129), od tod pa so začeli zidati nov samostan v Stitiku že leta 1132. Na posestvu, ki so ga darovali bratje Henrik, Ditrik in Majnhalm Višnjegorski (bratje sv. Heme?), ustanovitelji stiškega samostana. O prvem opatu Vincentiju gre zato glas, da ga je poslal sam svet Bernard.

Za svojo disertacijsko témo pa si je Mikuž postavil samo, kritično pregledati vse gradivo o Stiški ter določiti — v kolikor se da — *vrstni red stiških opatov* ter seveda tudi njih fiziognomije, kakor se kažejo po glavnih dejanjih, izpričanih po zgodovinskem gradivu. To naj bi bila osnova za celotno zgodovino Stišne. Dr. Mikuž tako razbira za sedaj »glave« te slavne opatijske ter beleži dogodke, ki so spremljali samostan ob usodah posameznih opatov, ki jih je bilo vsaj 53 do leta 1781., ko je cesar Jožef razpustil samostan.

Toda že iz teh podatkov vodečih osebnosti se vidi vsa rast in propast stiškega samostana, njegove borbe zunanje in notranje značaja ter njegova življenjska moč, ozir. zapreka časa. Po velikih volilnih svetnih plemičev vidimo, kako se razširja posestvena moč Stišne preko Dolenjske v ljubljansko okolico, na spodnje in tudi na zgornje Štajersko ter se tako do konca 14. stoletja razvije v svoj prvi višek. Ta posest je Stišni dovolila, da

notranje, duševno življenje upodobljenih figur, le iz njih hoče projicirati svoj določeni in barvno kompozicijsko ustrezajoči likovni red. — Razporeditev barv in tonov, ki se prilagaja duhovnemu nastrojenju celote, torej ni več odvisna od zgolj fizičnega svetlobnega polja, temveč mnogo bolj od idejne vsebine celotne zasnove. Sedejev svet je v slikah poln zastrti, polizreženih misli, poln liricnega občutja in pa rahlo občutljive nežnosti (Giorgione).

Razstava je odprta dnevno od 8 do 18 in jo tople priporočamo.

je lahko izpolnjevala svojo nalogo v duhovnem in gospodarskem vodstvu ljudstva. Podpirala jo je svetna in duhovna oblast, ki so Stišni omogočile s privilegijami in svobodninami izjemno privilegirano stališče. Po 14. stoletju opusti Stišna svoje prvotno poslanstvo, da namreč kot pobožna samostanska ustanova posvečuje najprej sebe in nato iz sebe z dorečljivo roko plemeniti svojo bližino in daljao okolico, temveč se predvsem skuša uveljaviti in postaviti kot enakovredna zemljiška veleposest ob strani drugim zemljiškim svetnim gospodskam, graščinam, ter si pridobiti velik ugled in oblast v deželi. Ze prvo polletje 15. in vse 16. stoletje kažeta, da hoče stiški opat postati samostojen gospodar svoje zemlje tako v duhovnem kot svetnem oziru ter je kot tako podvržen tudi dobremu in slabemu vplivu od zunaj. Tako je postala Stišna gospodarica velikega števila obseznih farar ter je dobila konec 17. stoletja tudi duhovno oblast arhidiakona. Od svetne oblasti si je zagotovila cesarsko zaščito, pravico svobodne trgovine in sodstva. Tako je prehodila Stišna v tem času vao pot do zunanje slave ter se sreča z novim časom kot prava duhovna in svetna sila. Tu pa tri ob nov duh prosvetljenosti ter propade ob državi, ki ne trpi oblasti izven sebe. Čeprav je bila Stišna zmogljiva življenja iz same sebe, je propadla pod novimi gesli liberalnega časa, kar bi morala prej ali slej.

Ko človek prebira te portrete opatov, ki so deloma samo skopje skicirani, deloma bolj, kolikor je pač ohranjenih podatkov, vidimo zanimive ljudi, tako politično nespretnega Konrada, ki so ga gorški grofje bosega, golega in na konjski rep privezanega peljali v Gorico v ječo, ali dobrega ekonoma Heinricha, predvsem pa nemirnega in oblastnega ter zavratnega Alberta, ki je živel v času gospe Pristave, vojvodinje Viride in njenih sinov ter Hermana Celjskega. Zgodbe tega oblastnega opata in renesančnega tipa iz časov celjskega razvratu naravnost vabijo slovenskega pisatelja, da pokaže ta notranji razkol stiškega samostana ter njega ozdravitev iz časa najhujšega pretresa. To je snov, ki je vredna velikega peresa! Protipat Petrus bi bil njegov antipod ter dobri element v borbi z zlom. Potem smo priče turškega napada iz leta 1471., ki je uničil samostan ter je odslej gospodarsko vedno bolj pešal. Poleg turških napadov se bližamo v čas verskega razkola — protestantizma, v katerega je zapadla tudi Stišna s proti-

opatom Janezom Glavičem, še bolj pa Klementom, ter predvsem kineške punte, ki tudi stiškim opatom niso bili prizaneseni (opat Tomaž, Rupert, Janez). Vidimo boj za neodvisnost od Reia in Ogledja, na drugi strani pa zopet gospodarsko nazadovanje, boje med opati in protipati ter novomeškim preštom. Opat Lavrencij je bil desna roka škofa Hrena pri preganjanju predikantov in protestantizma ter ga kronika imenuje »četa domovine in Tomaža Hrenac. V 17. stoletju srečujemo plemenite opate Maksimilijana Moloha, njegovo delo za barokiziranje stiških cerkev, tudi matične bazilike, ter ljubezno do znanosti in umetnosti opata Antona Gallenzelsa, ki je s svojo podporo umetnosti in univerzi zabredel v dolgove, iz katerih se samostan ni več dvignil ter je kmalu nato pod baronom Taufferjem bil po ukazu cesarja Jožefa II. ter po pritisku ekslenih Fabianega razpuščen leta 1781.

To 800 letno zgodovino je z vsemi znanstvenimi pripomočki ter popolnoma kritičnim pregledom vse literature podal dr. Mikuž v svoji disertaciji v prezezu vrstnega reda stiških opatov ter s tem prispeval kritično doneski k celotni zgodovini stiške opatijske. Snov je namreč tako zanimiva, da bo navdihnila še marsikaterga pisatelja, ki se bo z veseljem lotil dogodkov, ki so jo do zdaj obravnavali Zore in pisatelj Gospe s Pristave, dasi brez zadostnega zgodovinskega poznanja resnice. Kot zgodovinska kritično znanstvena razprava pa ima svojo ceno ter izpričuje plod resnega in naporenega študija.

Študija sama pa našenja še toliko naznačenih zgodovinskih problemov v zvezi s Stišno ter kulturno gospodarsko in politično zgodovino Slovenije, da bi kazalo nekatere momente še širše, bolj monografično posebej obdelati (n. pr. kmečke punte in Stišna!). Prepričani smo, da bo mladi znanstvenik, ki je s tem stopil med naše zgodovinarje, tudi te strani z uspehom obdelal.

Pred plesnim večerom dvojice Kirbos

Ze pred letom dni smo občudovali umetnost baletnega para Ireno in Maksa Kirbosa. Vrlina, ki jih imata, so brez dvoma kvaliteto na višku, program pa, ki ga izvajata, je izbran in to od največjih svetovnih mojstrov. Zelo nas bo zanimal *Fohinov balet »Igruške«*, katerega krstna prireditelj je bila pred tremi leti na deskah londonskega »Koliseum« in »Covent Garden«.

S tem nastopom je naš rojak Kirbos stopil v ospredje, med vrsto najpopularnejših svetovnih plesalcev. Londonske, pariske in newyorške kritike so strokovno ocenile znanje in tehniko Maksa Kirbosa in mu s tem zagotovile uspeh.

Turneja po Evropi, Afriki in Ameriki je pripomogla k temu, da si je naš rojak izbral iz vrst »Baletta de Monte-Carlac« tudi družico Ireno in si tako našel partnerico ne le v življenju, temveč tudi pri delu.

Smotno delo našega para stremi predvsem za čisto baletno umetnostjo, katere korenike so jima vcepili mojstri, kot: M. Fokin, L. Massine in S. Lifar.

Pod njihovim vodstvom sta delala skupno pet let ter zrasla v par, kakršnih le redko srečujemo.

Na baletnem večeru, ki ga prirediti v ponedeljek, dne 9. t. m., bomo tudi mi lahko videli in ocenili njihovo znanje. Program celotnega večera objavimo v eni izmed prihodnjih števil.

Torpedo je bil izumljen na Reki

Prvi torpedo je bil narejen leta 1866. Naredil ga je Anglež Whitehead, ki je bil tisti čas na Reki. Današnji torpedo ima obliko cigare ali ribe. Premer meri 55 cm, dolga je 4 do 6 m. Torpedo je popolna morskala ladja, samo da na njej ni kapitana in ne mornarjev. Sprejima ima razstrelilne snovi (trinitrotoluol, ekrazit, pikrinska kislina ali kaj podobnega), za tem delom je kotel s stisnjenim zrakom, ki mora s pomočjo stroja, ki je v torpedu, poganjati vijak. Torpedo izstrelijo iz ladje posebne torpedne cevi z lahkim smodnikom ali pa s stisnjenim zrakom. Kakor ladje, ima tudi torpedo na zadnji strani vijak in krmilo. S krmilom se lahko doseže, da gre torpedo bolj visoko ali pa globoko pod vodo. Torpedo ima tudi posebno napravo, da se giblje v tisti smeri, ki jo dobi takrat, ko ga izstrelijo. V zadnjih časih ima torpedo na sprednji strani tudi majhen top, ki se avtomatski sproži, ko zadene v cilj. Kroga najprej predere oklep, nato šele eksplodira naboj v torpedu. S posebnimi brzojavnimi napravami tudi lahko na modernih torpedih s kopnega vodijo krmilo, tako da lahko še takrat, ko je že v vodi, spremeniti smer.

Tudi severni medved ljubi toploto

Kdor se ne peča s prirodoisnimi vedami, bi morda mislil, da severni medved ne pozna ali morda sploh ne prenese toplote. Temu pa ni tako. Res je, da žive severni ali beli medvedi v deželi večnega snega in večnega ledu, kjer je ledeno mrzlo. Mladi medvedki prav tako ljubijo toploto, kakor njihovi sovrstniki, mladiči rjavega kosmatinca, ki živi v toplejših krajih. Ti so prav tako navezani in navežani na toploto, da, še več, brez toplote se prve dni in prve tedne sploh ne bi mogli obdržati pri življenju. Medvedka zato svoj mladi zarod stalno greje z dihanjem in ga boža s šapami. Tudi za to skrbi, da je v brlogu vedno dovolj toplo.

E. I. A. R. — Italijanska radiofonska družba

RADIO LJUBLJANA

CETRTEK, 5. junija 1941. XIX. 7.30 Poročilo v slovenski — 7.45 Pesmi: Frustaci-Rizzo: Kdo si ti; Castelli-Nisa: Maček v šrambi; Rusconi-Borella: Dovoli mi poljub; Seracini-Maneri: Vsejo pri meni; Italos-Borella: Dva boja; Borelli: Chillin-Aspar: Roža Marja; Rampoldi-Merbelli: Morski volk; Paganu-Cherubini: Za vse in za nobeno; Rusconi-Marolla: Ponočni valček; Concina-Bruno: Bajke — 8. Napoved časa iz Rima, nato spored pesmi (glej zgoraj!) — 8.15 Poročilo iz Rima — 12.30 Poročilo v slovenski — 12.45 Slovenska glasba — 13. Napoved časa in poročila iz Rima — 13.15 Uradno vojno poročilo v slovenski — 13.17 Orkestralni koncert pod vodstvom M. Petralia — 14. Poročila iz Rima — 14.15 Koncert v znamenju in Namje — 14.30 Poročila v slovenski — 17.15 Italijansko-brazilski koncert v znamenju — 18.30 Poročila v slovenski — 19.45 Slovenska glasba — 20. Napoved časa in poročila iz Rima — 20.15 Operna glasba: Wagner: Lohengrin (Daleč od vas v neznani deželi); Paisiello: Sužnja gospodarica, uvodna operna glasba; Oilea: Adriana Lecouvreur (Ubože rože); Rossini: Italijanka v Alžiru, simfonija — 20.30 Prenos iz Rima (Portugalska glasba) — 21. Godalni orkester pod vodstvom M. Monano — 21.15 Poročila v slovenski, nato konec oddaje.

Parada španske vojske pred generalom Frankom v spomin na drugo obletnico dneva, ko je bila končana državljanska vojna.

Janez Gregorin:

Pot v meglo

»Na koncu zavije na desno, do tistegale črne nega pomola, potem pa po njem levo zadaj za raz. Naprej je od naju ni več videti.« je spregovoril Boris. »Zdaj pa, če pogledaš prav na vrh — na desni je škrlina, majhno niže doli pa strm grebenček. Ali vidiš? Tam prideva ven.«

S skrbjo je pogledal Tone navzgor. Višava se mu je arcalila v obeh. Rekel pa ni nič.

Boris se je premaknil in zavil v prvo rido. Sekači so enakomerno hreščali, ko so grizli okruške v stezi. V ta pusti ritem se je vdal tudi Tone in tako sta prihajala prav počasi višje — daleč je bilo še videti do kraja, preden bosta stopila na gruš pod stenami. — In polje še lep konec do pomola.

Prav tačas se je oskrbnik na Sedlu ozrl od mize skozi okno ter rekel Ihti in Menihu, s katerima je metal karte:

»Še pol ure ne bo, ko bo spet dež.«

In iz kuhinje se je oglasila oskrbnica:

»Presneto bo do Dolice še pralo onadva, ki sta zjutraj po vsej sili odšla! Saj si ju moral arežati, ko si šel doli!«

»Vem. Ravno pri Borštu. En majhen in en velik. Večjeja po videzu poznam.«

»Štirideset, in dosti!« je napovedal Menih.

»Kar skupaj vrzite!«

Ihta pa je spet zmešal karte.

In metali so naprej, saj drugega ni kazalo početi.

Prijetno je bilo v tej izbi, kamor se je iz kuhinje širila gorkota. Dražeči, mikavni duh je spomnil ljudi, da bo čas za kosilo. Naglo so postali lačni.

»Dekla je šla ven po vodo, mimogrede pa je še stopila na rob in pogledala v dolino, če je kje koga videti.«

»Štirje gredo,« je povedala, ko je prišla nazaj. »Iz Boršta so že ven, vsak čas bodo pri Izbi.«

Oskrbnica se je zastukala hitreje. Hvala Bogu, brez ljudi na le ne bomo čez nedeljo. Nisem za-

man nosil, si je mislil oskrbnik. Pa čeprav je bil v mislih drugje, ni spregledal, da ima v rokah dvajset.

Še preden sta stopila na veliko melliše, se je vse okrog njiju na lepem čudno vznemirilo, da se opazila nista, kdaj. Nekakšno nenadna bojazn, skoraj strah, je zajela pokrajino, in tudi njiju se je lotil občutek tesnobe, ki si ga Boris ni vedel razložiti. Tonetu pa se je ob pogledu na ogromne kamnite zidove, kjer naj bi se čez malo časa že vzpenjala, zdel sam po sebi razumljiv.

Mrena se je potegnila pred sonto, čedalje manj je svetilo. Jug je zmagal. Naglo je jel zbirati svoje vojske. Skoraj v hipu so se spet zgrnile in začele korak za korakom vnovič zastriti poboja. Neutrudno so lezle megle vkreber.

Še preden sta se dobro ovedela, so že spet dosegle vznokja sten in se potisnile tesno ob strminah kvišku do vrhov. Velik oblak je lačno drvel z neba nad predgorjem. Ze je prišel do sonca. Namah je ugasnilo in svet je osivel. Puato je postalo in žalostno.

Spet je v gosti megli izginito vse okrog njiju. Nenadoma ju je streslo.

Oha hkratu sta se ustavila.

»V takem ne grem na Glavo, da večje je odločno zatrdil Tone.«

»Jaz pa ne nazaj na Sedlo!« mu je razdraženo odvrnil Boris.

»Kam bi šla? Povej, ti si me spravil sem!«

Ta hip je spet začel dež.

»Tukaj prav gotovo ne bova stala.«

In ker ni dodal nobene besede več, ga je Tone vnovič odgovoril:

»Reči kaj, nekam morava, če ne naju bo še noč dobila zunaj!«

»Če že na noben način ne maraš na Glavo in v Dolici, boš šel menda vsaj skozi Skoke v Globel! Tam spodaj nekeje mora biti lovska steza. Nočem na Sedlo nositi dolgega obraza in kazati, kakšne seme sva. V Globeli se bova že kako izgovorila. Dobri dve uri. Na sva tam, in še hiteti nama ne bo treba.«

Z dolgimi koraki jo je ubral nazaj dol po ridah. Tone pa za njim.

Lilo je čedalje hujše.

»Blagor mu, ki je zdaj pod streho!« je potihem zagodel. »Bogve, kam bova še prišla!«

»Kaj praviš?«

»Nič. — Ali si že kdaj hodil čez Skoke?«

»Če ne bi, naju tudi danes ne vidijo.«

Od škrlinice se je Boris odpravil strmo po poboju, in res sta že kmalu stala pri prvi skali z obledelo plavo liso.

»Zelo na levo morava, kar naravnost.«

Jezo je kihal. Tone je spoznal iz glasu.

Če prav sta menila, da gresta čisto naravnost, sta do druge markirane skale prišla šele, ko sta jo lep čas iskala in se nazadnje na slepo srečo spustila kakšnih petdeset metrov niže s kraja, kjer sta se ustavila.

»Megla nama bo malo nagajala, pa če bova lepo pazila, se nama ni treba bati, da bi zašla.«

To je rekel že prijazneje. Hoja in iskanje sta ga zaveravali. Misel na Glavo ga je pomalek čisto minila. Zdaj je šlo za Skoke.

Predvidno sta se odpravila naprej dol po mokri, spolzki travi. Skraja so bile markacije goste, daj pa ko sta sestopala, redkeje so postajale in težje jih je bilo najti.

Nenadoma je iz megle pred njima zrasel vihar. Ogoljen, še napol suh in trhel macesen. Gosti dež je z neusmiljeno silo tolkel tistih nekaj zelenih vejic, ki jih je drevo še premoglo. Plava maroga se je vlekla čez njegov gol, mokri živ.

Spustila sta se v ozko, precej globoko grapo, na drugi plati pa sta zlezla na pobočje, ki je bilo močno položno. Zato sta tam skoraj tekla, dokler je le kazalo.

Prvi se je spomnil Boris, da bi bilo dobro, če bi spet pogledala za markacijo. Dolgo sta po megli blodila okrog, preden sta jo našla.

Pa že nekaj časa se je pokazalo, da ho-dita po napačnem kraju. Svet je bil pregrd, da bi bil kdaj tod utegnil kdo utirati stezo za lovec, ki so marsikdaj pošteno optani.

Šla sta levo, poskusila na desni — nič, — krenila v ploščato kotanjo in končno opazila, da čez previsni skalni prag, ki je padal s nje naprej dol v hudournu korito, ne bosta mogla. — Obrnila sta se in začela vnovič iskati po bregu. Kar ni bilo podobno, da bi ljudje že večkrat tod hodili: steza — kakor bi jo bila na čaroben način prerasila trava. Nikjer sledov za pogostejšimi stopinjami.

Zasopla sta spet obstala, ko sta prišla nazaj v položnejši svet. Kadilo se je z njiju.

»Vem, da gre tod nekeje čez travo in potem naravnost doli! Ta vrazja megla me je zmešala,« je napol v jezi, napol v zadregi dejal Boris.

Tone ni odgovoril. Gledal je v tla in se tresel od mraza, čeprav mu je z oblike puhteja sopara.

»Malo moraš potrpeti, stezo bova čisto gotovo dobila!« je zato pristavil in se spet odpravil po mokri travi, kjer je spadravalo še prav pošteno. Tone je šel brez besede za njim. Čedalje večja tesnoba ga je obhajala.

Predvidno sta lezla ob robu globoke grape, kamor so padale navpične, izprane stene. Dno se je komaj razločilo umazani megleni kuštri so se vlačili po njem.

Prijemala sta se za mokro, pritrkavo ruševje, kjer ga pa ni bilo, je prišel prav tudi grmičev sleča ali odrasla, trhla korenina. Zdaj pa zdaj je komu spodletelo. Drug drugemu sta vpila, naj pazi.

Breg je nehal s strmim odlomom. Ni bilo misliti, da bi se lahko spustila vanj. Zato sta spet obrnila ter po vseh štirih zlezla vrh strmali. Ostra trava je Tonetu, ki je prehladno grabil zanj, ranila roke do krvi. Na vrhu prve strmine sta nato odšla po drnlih in travnatem bregu nazaj prek poboja. Vse se jima je zdelo tuje.

Tavala sta že kakor bi se bila prav zares čisto izgubila — in zato sta s tolikim veseljem v srečo pozdravila znano drevo, odkoder sta se bila odpravila. Kakor prikazen, mahnito čudaška, pa prijazna, je stonilo prednja iz megle.

Otroški podlistek

Pravljice Božene Nėmcove

O belem gadu

(Nadaljevanje.)

Hodila je s svojim trpljenjem dolgo po svetu, shodila si noge do krvi, izjokala lice do bledobe, vendar svojega moža ni našla. Tako pride nekoč k majhnemu studentu, kjer se je nadenj sklanjala stara vrba kakor razkodrana deva, ki se v gladini ogleduje svoj obraz. Dolge, tanke veje so visele od glave navzdol kakor kite las. Pod to vrbo je sedla Bela ter zaspala. Kar začuti, kakor da bi jo nekdo prijel za roko. Ko se prebudi, vidi pred seboj belo ženo, v lica pa tako nežno, da se ji ni mogla in ni mogla nagledati, ter je neprestano premišljala, kje neki je že videla podoben obraz.

»Vstani, hčerka moja, in poslušaj, kaj ti povem,« je rekla ta blede gospa Belí.

Bela se je vsedla bliže k gospe in čudno lepo ji je bilo pri srcu, kajti zdelo se ji je, da sliši glas svojega moža.

»Vedi, Bela, da sem mati tvojega izgubljenega moža. Moje stanovanje je v tej vrbi, toda moje kraljestvo je ogromno in bogato. Morala sem pustiti svojega sina od sebe in mislila sem, da ga napravim za kralja zemlje. Nisem ga pa mogla na zemlji čuvati, kajti moja moč ni segla tako daleč, ter ga je čarovnica zaklela v belega gada. Kmet ga je vzel v svojo hišo, tvoja ljubezen ga je rešila začaranosti. Nikdar bi se ne ločil od tebe, če bi ga ne primorala, da je slekel gadjo kožo. Čarovnica je to zopet izrabila ter je kožo, ki si jo pozabila pod blazino, vzela in sežgala. Ta trenutek se je znašel princ zopet v svojem kraljestvu, pri tem pa se je izgubil spomin ter si vzel drugo ženo, ki je ne ljubi in je tudi narod nima rad. Mesto, kjer stanuje sedaj, ni daleč odtod, in če ga resnično ljubiš, ti dam nasvet, kako bi zopet mogla priti do njega.«

»O mati!« je rekla Bela in solze so se ji vdrle po licih, »ti še vprašaj, če ga ljubim? Za koga trpim take bolečine? Za koga hodim po svetu, žalostna do smrti? Če bi ne upala, da ga še kdaj vidim, bi si že davno poklicala smrt. Toda kaj, če me ne bo več hotel imeti rad, ker sem tako izmučena, blede in utrujena?«

»Naj te to ne briga, hčerka moja, to se ne bo zgodilo,« jo je tolažila mati. »Najprej se okopli v tem studentu, potem pa ti povem, kaj moraš storiti.«

Nato je gospa izginila v vrbi, Bela se je pa okopala v čisti vodi. Toda kako se je prestrašila, ko se je v vodi pogledala in videla, da je prav tako lepa kakor je bila na svoj poročni

dan. Gospa pa se je vrnila, dala Belí drugo oblačilo in ko se je ogrnila s plaščem, ji je dala v roke še zlato preslico, na kateri je bil svilen koželj, obdan z biseri, zraven pa srebrno vreteno in ji rekla:

»S tem se vsedi na trg in predi. Kraljica bo šla ob tebi in bo to hotela kupiti. Ti pa ji ne daj ničesar za noben denar, dokler ne pristane, da ti pokloni, kar boš ti zahtevala od nje. Jutri pridi zopet sem!«

Bela se je zahvalila materi ter šla z veseljem v mesto. Na trgu se je vsedla med druge prodajalke, postavila poleg sebe preslico ter začela presti. Ljudje so se zbirali ob njej in niso vedeli, kaj naj bi občudovali, ali lepo predico, ali dragoceno preslico in vreteno. Tedaj pride po mestnih ulicah kot pravica ponosna kraljica. Ko vidi, da stoji ljudje v kupu na cesti, pošlje najprej svojega paža, da pogleda, kaj je novega. Paž se je vrnil in povedal gospe, kaj je videl. Ponosna kraljica je stopila bliže. Ko pa je videla zlato preslico in srebrno vreteno, se ji ga je zahotelo imeti. Vprašala je predico, če ju proda. Predica pa je odvrnila, da ne.

»Dam ti denarja, kar ga boš hotela,« je rekla kraljica.

»Ej, ni naprodaj za noben denar, draga kraljica,« je odgovorila predica.

»Kaj potem želiš za to?« je vprašala kraljica.

»Samo, da me eno noč pustite s svojim kraljem,« je rekla predica in nestrpno čakala odgovora.

Za trenutek je gospa kraljica premišljala, potem pa, kakor da se je nečesa spomnila in je rekla: »Naj bo, pridi zvečer na grad!«

Nato je dala predica kraljici zlato preslico in srebrno vreteno, potem pa je hrepeneče čakala večera, ko bo smela iti na grad.

Zmračilo se je in predica je hitela na grad. Služabnik jo je takoj pustil h kraljici, ki je sprejela Belo, jo prijel molče za roke in jo popeljala skozi več dvoran h kralju v njegovo sobo. Kralj je že spal. Dolgo je gledala izmučena žena ljubemu možu v lice, nato pa se je sklonila in ga poljubila na usta, oči in čelo. Toda kralj se ni prebudil, čeprav ga je klicala z najslajšimi besedami, tudi ne, ko se je spustila v jok in mu zalila lice s svojimi solzami. Zdani se je in ona je morala z gradu, čeprav ni slišala od kralja niti besede. Žalostna je prišla k vrbi, kjer jo je gospa pričakovala.

»Ne jokaj, hčerka moja, ne obupuj!« ji je rekla v tolažbo. »Gotovo se ti bo drugič posrečilo. Tu imaš košarico rož, vsedi se zopet na trg in pleti venec. Kraljica ga bo zopet hotela imeti, toda ti ji ga ne smeš dati, samo če ti obljubi, da ti izpolni željo.«

»Milostljiva kraljica! Za denar ga ne prodam, toda če me pustite h kralju v sobo, vam ga dam.«

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; šenitovanjski oglas 1 din. Debele tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši mesec za mali oglas 15 din. Mali oglas se plačuje tako pri naročilu. Pri oglasih pakirnega značaja se računa enokotnik, 3 mm visoka petimska vrstica po 3 din. Za pisane odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe

Dobe:

Fotografskega pomočnika ali pomočnico sprejme takoj foto Mancini, Ljubljana.

Vrtnar

samski, se takoj sprejme v stalno službo. Javornik Ivan, Ljubljana, Domo-branska 7.

Posestva

»REALITETA«

posestna posredovalnica v Ljubljani je samo v PREŠERNOVI ULICI 54 Nasproti glavne pošte Telefon 44-20

Enonadstropno hišo

v Zalogu — prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod štev. 8455.

Vsako nepremičnino

v Ljubljani in njeni okolič kupimo. »Realiteta«, Prešernova ulica št. 54-1, nasproti glavne pošte. Telefon 44-20.

Hišo

donos 6 odstotkov, s parcelo in zemljišče v Ljubljani, prodam. Ponudbe »Slovenca« pod »Tudi vsako posebej«.

Sobe

Oddaje:

Oddam dve sobi v centru mesta (ena lahko opremljena). Pripravno tudi za pisarno. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8363.

Vajenci

Vajenca

sprejemamo takoj. Prednost, kateri se je že učil mehanike, ključavničarstva ali kleparstva. Mehanična delavnica Šuštaršič, Tyrševa 13, levo dvorišče.

Kolesa

Kolesa

rabljena in nova se izplača kupiti pri »Prometu«, tel. 43-90. (Nasproti Križanske cerkve). Tudi ob nedeljah dopoldan na ogled.

Damsko in moško kolo

luxus sport model, najfinjša svetovna znamka, za zelo nizko ceno napredaj. Generator delavnica, Tyrševa 13 (Figovec, levo dvorišče).

Poizvedbe

za živali

Vola montafonca

in voz št. 471 ter vola s št. 472 — iščem protinagrad. Oddan vojaštvu v Rupit na Gorenjskem, Ivan Puntar, Ivanje selo št. 14, Rakek.

Konja prama

150/170, malo belo liso na glavi, rep in griva postrižena, visoka kopita, ima preklan jezik, pije z globoko v vodo potisnjeno glavo, brez številke. — Sporoditi proti primerni nagradi na Šefman Viktor, Ljubljana, Kolodvorska 22.

Kupimo

VSAKOVRSNO

ZLATO

SREBRO - PLATINO

BRILJANTE

SMARAGDE SAFIRJE RUBINE

BISERE I.T.D. STARIŠKE

NAKITE TER UMETNINE

PO NAJVIŠJIM CENAM

STARA TVRDKA

JOS. EBERLE

LJUBLJANA, TYRŠEVA 2

HOTEL SLOH

Vsakovrstno zlato

briljante in srebro

kupuje po najvišjih cenah

A. Božič, Ljubljana

Franciškanška ulica 8

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah

CERNE, juvelir, Ljubljana

Wolfova ulica št. 2

Hladilno omaro

(na led), dobro ohranjeno, malo, za dom, kupim. Ponudbe na upravo lista pod »Hladilnik«-8461.

Razno

Bencin na pumpi

avto kluba. Obveščamo člane in vse ostale avtomobiliste in motočikliste, da bomo s 3. junijem t. l. točili bencin na naši črpalki, Tyrševa cesta 21, proti predložitvi tozadnevni bencinskih bonov.

Pohišstvo

Kupim spalnico

dobro ohranjeno, modernih oblik, furnirano. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Svetla spalnice.« št. 8454.

Ali

ste že

naročili

na

Slovenca

?

Vsak

naročnik

zavarovan

V SLOVENCU • SIGUREN USPEH

Kako so nekoč preganjali kadilce

Tobak je bil njega dni strogo prepovedan. Kdor bi ga užival, bi zapadel strogi kazni. Čelo v domovini tobakarjev, v »Turčiji globoki«, je izdal sultan Amurat leta 1720 posebni zakon, po katerem se proglašalo za izdajalca domovine in vere vsakdo, kdor bi užival tobak. V Rusiji je dolgo obstajala za tobakarje samo ena kazn: onemu, ki bi užival tobak, bi odrezali nos. Samo koliko lepih deklet bi bilo danes po tem zakonu pri nas brez nosov! Znano je tudi, da je izdal Jakob I. Angleški l. 1603 tole bulo: »Uživanje tobaka škodljivo vpliva na oči, nos, možgane in pljuča. Črn in smrdljiv dim, ki se zvija iz njega, je podoben smradu, prihajajočemu iz pekla.«

Slovenska kolesarska zveza Ljubljana — službeno. Upravni odbor SKZ in ljubljanske podzveze sklicujeta skupno sejo v četrtek, 5. junija, ob 20 v kavarni Vospernik na Starem trgu 34.

Umrli nam je naš ljubljani soprog, dobri oče in tast, gospod

Franc Žnidaršič

upokojenec državnih železnice

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, dne 6. junija, ob petih popoldne z Žal, kapela sv. Krištofa, k Sv. Križu. V Ljubljani, dne 4. junija 1941.

Zalujoči rodbini:

Žnidaršič-Vertačnik — ter ostalo sorodstvo.

Green:

32

Luč in tema

»Nekega gospoda je sprejela po imenu... Clavering.«

»Vi to ime izgovarjate z neko zadrego, ali smem vedeti, zakaj?«

Presenečen sem bil pogledal v obraz. Podobna je bila belemu marmorju in z ognjem v očeh, toda silila se je biti čim bolj mirna.

»Zakaj?« sem ponovil, »ker je v velikih nepriliki.«

»Kako to?«

»Pojavlja se pod dvema imenoma: danes se imenuje Clavering, a pred nekaj dnevi se je imenoval...«

»Kako.«

»Robbins.«

Zdrznila se je in vprašala je čisto avtomatično:

»Kolikokrat je obiskal Mary?«

»Enkrat.«

»Kdaj?«

»Sinoči.«

»Ali je bil dolgo pri njej?«

»Kakih dvajset minut.«

»Mislite, da se bo vrnil?«

»Ne.«

»Zakaj ne?«

»Ker je odpotoval.«

Tihota je naju obdajala in jaz sem opazil, kako je Eleonora uprla v me svoje ostro oko. Toda jaz ji nisem mogel pogledati v oči, četudi bi mi bila nastavila nabit revolver.

XXII.

Timothy Cook.

»Ali ne sprevidite,« mi je dokazoval Gryce, ko sem ga bil obiskal, »da s tem, ko imenujete

Eleonoro Claveringovo soprogo, a njega Leavenworthovega morilca, slabšate samo slanje svoje klientinje, namesto da bi se trudil izvabiti od nje vsak sum.«

»A vi ste sami rekli, da Eleonora ne more biti v zvezi z zločinom.«

»Po mojem prepričanju je Eleonora Leavenworth popolnoma nedolžna,« je poudaril Gryce.

»Kaj naj potem storim?«

»Nič drugega nego dokazati, da je vaš nazor napačen.«

Nekaj časa sem gledal okrog sebe.

»Mislim, da ne bo ravno težko, je nadaljeval detektiv, »kje je oni Cook?«

»Spodajle se modgovoril, »on in 'Dolgi nos'«.

Pripeljal sem ju s seboj.«

»To ste dobro storili. Bodite tako dobri in ju pokličite.«

Poklical sem obadva.

Takoj nato sta vstopila 'Dolgi nos' in Cook v sobo.

»Ah,« je dejal Gryce, »to je torej mož, ki je bil v službi pokojnega pastora Robbinsa? Govorite čisto resnico.«

»To govorim vedno, gospod,« Še nikdo me ni imenoval lažniveca!«

»O, gotovo ne,« je odvrnil Gryce prijazneje.

»Kako je bilo ime oni dami, kateri ste bili za pričo pri poroki?«

»Ko bi jaz vedel?«

»Ali se spominjate njenega obraza in postave?«

»Tako dobro kot svoje matere. Nikdar ne bom pozabil onih lepih oči, če bi tudi živel še sto let.«

»Vi bi jo torej spoznali?«

»Prav gotovo.«

»Dobro, potem nam pripovedujte vse, kar veste o tej poroki!«

»No, gospe moja, to se je zgodilo takole. Pred enim letom sem bil v službi pri Robbinsu. Nekega jutra sem delal na vrtu, ki leži ob cesti.

Opazil sem bil nekega gospoda, ki se je oziral na vse strani in nato hitro stekel proti naši hiši. Moral je biti tujec. Ne bi se dalje menil zanj, da ni kakih deset minut nato privozila kočija z dvema damama in obstala ravno pred župniščem. Videl sem, da hočeta izstopiti, pa sem jima stekel pomagat.«

»Ali ste ju videli v obraz?«

»Ne takoj, ker sta bili zastrti.«

»Dobro nadaljujte!«

»Šel sem nato k svojemu delu in kmalu potem me je poklical gospod Robbins. Povedal mi je, da bo poroka, kar je tudi bilo res. To je vse, kar vem povedati.« Timothy Cook si je otrl znoj s čela in videti je bilo, da ga je pripovedovanje zelo utrudilo.

Rekli ste, da sta bili navzoči dve dami. Ali je bila ona, ki se je poročila plavka ali črnka?«

»Tega vam točno ne morem povedati, a do zveša se mi, da ni bila črnka.«

»Ali bi razlikovali obadva obraza?«

»Da.«

Gryce je šepnil, naj vzamem iz predala dva portreta ter ju naj postavim na različni mesti. »Dejati ste, da se ne morete domisliti imena one gospe. Kako to? Saj ste vendar morali podpisati poročno pismo?«

»Seveda, ali o tem ne vem ničesar. Gospod Robbins me je prosil, da se podpišem na označenem mestu, kakor mi je pokazal. Ustregel sem mu, in to je bilo vse.«

»Kaj ni bilo napisano še nobeno ime na listini, ko ste se podpisali?«

»Ne! Gospod Robbins se je nato obrnil do druge dame in istotako jo je prosil, da podpiše poročno pismo.«

»Ali ji niste videli pri tem v obličje?«

»Ne, obrnila mi je hrbet, ko je privzdignila pajčolan, in jaz sem samo opazil, kako jo je gospod Robbins oseplo gledal. Morala je biti zelo lepa.«

»In kaj se je nato dogodilo?«

»Ne vem, ker sem takoj odšel iz sobe.«

»Kje ste bili potem, ko sta se dami odpeljali?«

»Na vrtu pri svojem delu.«

»Potem ste ju morali videti, ali je šel gospod z njima?«

»Ne, in to mi je bilo najbolj čudno v tem primeru. Dami sta odšli, kakor sta prišli, in ravnotako tudi on. Kmalu nato je prišel k meni gospod Robbins ter me prosil, da naj molčim o tej poroki in nikomur ne povem ničesar, češ, da mora biti vse tajno.«

»Ali ste bili vi edini v hiši, ki je to videl?«

»Ali ni bilo pastoreve žene doma?«

»Ne, gospod. Robbinsova soproga je bila ravno v šoli.«

Med tem pogovorom sem se spomnil, kaj namerava Gryce. Krasno Eleonoro sliko sem postavil na kamin, Maryno izvrstno fotografijo pa na pisalno mizo. Cook je stal obrnjen od slik in jaz sem ga potem še vprašal, če je to vse, kar nam ve povedati.«

»Da,« je odgovoril.

»Ali ni ničesar, kar bi se dalo gospodu Cooku za nagrado?« je namignil Gryce, »Dolgemu nosu!« »Preskrbite čašo vina.«

»Dolgi nos!« je stopil k omari, ki je stala pri pisalni mizi, in Cook mu je sledil. Brž ko je zagledal Maryno sliko, je vzkliznil ves začuden in obstal pred sliko.

Cutil sem, da so mi močno bile žile.

»To je onale je zaklical.«

Ne morem reči, da me je odkritje iznenadilo, ker me je Gryce že bil pripravil na to.

»Da je to dama, prijatelj, ki se je por